

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
30 фран. у влату, на по године
10 фран. у влату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом или
уручником непосредно админис-
трацији „Гласа Црногорца“ на
Цетинје, а коме је изручије, у
Петру Радачевићу, к. п. аген-
ту у Котор. Доплате се шаљу
уручником. Рукопис се не вра-
ћају.

За огласе плаћа се: за сваку
страницу или за број од пет стро-
фа по 2 мотика за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 мотик.

О П Р О Ш Т А Ј Н А Р И Ј Е Ч ЊЕГОВОГ КРАЉЕВСКОГ ВИСОЧАНСТВА КЊАЗА ГОСПОДАРА НА ГРОБУ ВОЈВОДЕ ПЕТРА ВУКОТИЋА.

Тасте мили Мој, Петре Вукотићу.
„С Чева равна Српска Војеводо!“

Вјерни, уздани ратни друже Књаза Данила I-ог и Великог Војводе Мирка, мудри сарадници Њихов у велика дјела одржања самосталности и проширења Домовине драге. Љубимче свијех старијех Петровића, кје си и Ти као Патријархе синовљом љубави окружавао и штовао. Дико овога јуначкога племена, Дико цијеле Наше Државе Дико Црногораца, красотом, чојством и јунаштвом: диван ли бјеше, дивно ли ти све пристојање! Дивни Црногорче!

Душевне врлине и појана Ти мила очараваше људе! Гледао сам Те у Дворовима међу Великашима, гледах Те на Бојним Пољанама; ах, сваки Ти се дивљаше храбрости, мудрости, поносу и достојанству Твоме! — Какав бјеше на Спасов-дан 1858, кад на врх Омутића заклињаше Наше Катунске Јунаке љубављу Домовине, да Књаза Господара бојном славом окруне. Дивно ли Ти пристајаше кад се јуначком руком тада по прима удараше, као да испод сребрнијех тока њом тражаше Твоје Велико Срце, да га браћи подијелиш, да их убједиш, да боље кидишу, да Ти Књаза окруне, да Ти Мајку Домовину прославе!

Какав бјеше на Кадињу-Прото, кад Саали-паша под катунски јатаган паде!

А дивно ли Ти, Петре, пристаде оно јутро на Вучи-до, кад се искрај шатора Мога доброме Твоме Волкану на рамена бади и кликну орловски: „За Мном Катунјани!“ — А Катунјани Те послушаше као они. — као они јадни од Косова мученици! Катунјани језгра Црне Горе, као што је Црна Гора понос цијелога Српства! Кјко си љубио Катунјане, Ја знам, и ако си то као мудри државник укривао и бранио се од помисли да разликујеш Племена Црногорска, јер Ти нијеси само био Војвода Катунски, но још и предводителј Херцеговачки, и често пута витешке Брђаније, којој си омиљен био!

Петре! Ја знам, Тоби би мучно било да сузу видиш у Моме оку више овога Твога Гроба, јер још кад млад бјях говорише ми Ти: „Треба да је срце Господарско од челика; нека осјећа Господар свој и наредиш бол, али нека му не подлијеже!“

Да подлежем Ја? Ја? Мој добри ратни Друже, Савјетниче и главни Пријатељу Мој, — никад! Нећу! и го ме ево овђе више Тебе пун поноза и љубави; те Ја најесам дошао као покајница да Те сузом и нарицањем оплакивам, већ да Те до овога Твога новог напјотоњег стапа допратим и у њ суетим на вјечно почивање! Али чини ми се... бих река... Ти си овђе нешто инокозан Војвода, јер што је боље и боље било од старогам Озтра, није када све овђен, Војеводо. Већи дио Твојега смјелог друштва, оно је — знаш ли ђе, Петре? — оно је заклато, на пред црквом, на пољанама и планинама неким, ђе се данас за слободом тужи! Помоли се Богу, Војеводо, за све оне миле онамо крајеве, које си тако вруће љубио, којима си био цијелог себе од најраније младости посветио; по-моли се за ону милу и храбру повезану браћу, за којом сви горко уздишемо.

Па сам дошао још, Војеводо, да Ти од стране Књагињина, Твоје драге Шћере, од стране Мојих Синова и Снаха, од стране Твојих Унука Великих Књагињах и Краљице Јелене и свијех Мојих Зетова — а све Твоје ђеце, речем једно тужно: с Богом! Да Ти захвалим на љубави и очинске милости, којима си Ме пазео. И најпосље у име Црне Горе, да Ти захвалим за труд и љубав у пјеној служби и безкрајној оданости.

Војеводо Петре Вукотићу

„С Чева равна Српска Војеводо!“

Почивај мирно, вјерни стари преставниче црногорске мисли и облика, пред Свети Храм ови поноситог Племена Твога. Почивај миран, миран! рекох, јер аманете Данилове и Вашег јата Витезови пазите и свето чувати и поштовати ови и сви други за њим нараштаји.

С БОГОМ,

Петре Вукотићу, „С Чева равна Српска Војеводо!“

С БОГОМ!

† ВОЈВОДА ПЕТАР СТЕФАНОВ ВУКОТИЋ

Војвода Петар Стеф. Вукотић довршио је дане свога живота, посвећенога пуно пб стољећа независности и слави Црне Горе, живота ваада добротворнога како ратним врлинама на бојноме пољу, тако мудро ријечи и великим својим угледом у мирно доба.

Рад Војводе Петра Вукотића на бојноме пољу почиње у оно кратко али толико већом ратничком славом испуњено доба неумрлог Књаза Данила, који ступивши на престо црногорски одма стаде остваравати велику српску мисао, већ уваженоу и громко проглашену његовим славним Претходником Петром II-им; па се тај рад Војводе Петра наставља кроз два велика рата под срећновладајућим Господаром Црне Горе, Њ. Краљ. В. Књазом Николом, год. 1861—62 и год. 1876—77.

Војвода Петар Вукотић био је не само учесник него и један од главних чинилаца оних великих победа у Херцеговини на Граховцу и на Вучјем Долу, које поновише славу победа црногорских из пређашњих вјекова, те дадоше Црној Гори славно име Српске Шпарте.

Кад бисмо то ратничко дјеловање Војводе Петра Стефанова и у главним цртама хтјели овдје преставити, то би састављало знатан дио историје наших побједоносних ратовања у прошлом вијеку која су принудила Јевропу да најпослије признаде од искона независност Црне Горе.

Та ратничка дјела Војводе Петра Вукотића сјатиће са страница велике епопеје постепеног и мучног ускрпанања српског та народа на нов живот, као што је већ pjesник „Осветника“ вјековјечно славу његову стечену у Крвавој Дзи, завршивши овом апострофом српском Леониду:

Свијетло ти образ на Цетињу,
По том ће те спомињат потомство.
Као Шпарта спомиња са стара;
Тих Шпарћана шака била мала.
Кл опртише све своје имање
У тулицу стријела и тетиво,
Па разгнаше хиљаде душмана,
А опасише отаџбину драгу,
Па и данас њих славе музе
На Олимпу и на Пеллиону,
Ко што и вас славити ће виле
На слободном вапем Дурмитору.
Руже цвале, а оне их брале,
Вукотићу за калпак дјевале.

Војвода Петар показао се јунак и на дипломатском пољу, на ком је потребита не само мудрост него кад-кад још више јунаштво у савлађивању самога себе. Ко би могао продијелити то јунаштво Војводе Петра при подавању побједоносног оружја херцеговачког, које се била подигло за слободу Херцеговине, тако блиске његовом срцу, по којој је починио толика дјела јуначка и пожњио славу неумрлу?! И ту нам је Војвода Петар дао шпартачки примјер савлађивања самог себе у служби отаџбине, стегнуте гвозденим, неодржљивим приликама....

Његова брига за удржање тековина вјековне луте борбе и муке свакојаке наших предака била је неизмјерна и непрестана. Он је добро схваћао, како према подизању значаја овог „Зачатија храброг Српства“ — како је Владика Раде у pjesми означио Црну Гору — око ње и опасност расте. Поанајући историју Црне Горе по живом предању првака црногорских, међу којима се од дјетињства васпитавао, он је схваћао, како су могли наши претци сачувати кроз вјекове слободу и независност, и отуд је происходила ваада и свуда његова мудра ријеч.

Послије побједоносног ал' несрећног рата, по примјеру старо-римских војсковођа, живио је у свом родном Чеву, одакле је долазио на Цетиње о свечаним данима, и ту смо га гледали на челу Војвода и Сердара Црногорских, уз кољено Господарево. И тијем нам је оставио примјер често потребитог самоодрицања, јер Војвода Петар Стефанов, по својим личним заслугама и по својим способностима, да је хтио, могао је заузети један од првих положаја на Цетињу.

Срећан отац црногорске Мајке, Њ. Краљ. В. Књагиње Милене, и мили дјед Њ.Њ. Ц.Ц. В.В. руских

Великих Књагиња и Њ. В. Краљице италијанске, он је остао тип старих Црногораца, вјеран народном животу и народним обичајима, без икакве измјене. И тијем нам је дао драгоцјени примјер умјерености, како треба да се владамо у приликама, у којима се налазимо.

Његово чојство, његов отворени челик карактер у свакој прилици и са сваким, обасјавају најживљом свјетлости слику његову, којом су се Црна Гора и цијело Српство и за живота његова поносили, и којом ће се одсе још више поносити, као што се сваки народ поноси са својим знаменитим сјањима, који сачињавају славу његову и бде народну самосвијест и вјеру у народну моћ и народну будућност.

Смрт Војводе Петра Стефанова Вукотића потрешће особито стару Црну Гору, као да се од ње које брдо одрунуло, али слава његова, која ће са његова гроба још живље васјати не само по Српству него и по великом Словенству, оснажиће његове Катуњане новим моралним силама, да удрже свијетло име своје уже стаџбине, па да га тако свијетла пјас пјасу предаје до најдаљих наших покољења.

Сјутра ће земни остаци Војводе Петра починути у породичној гробници на славноме Чеву, гдје је прије 77 година свијета угледао, а његов дух већ су поносно у свој круг прихватили његови претци а најпоносније његов отац, Стефан Перков знаменити доглавник Петра II-ог и Књаза Данила. Благо Војводи Петру, јер су ријетки синови, који, као он, тако ведро чела излазе пред својим славним прецима!

Благо њему, јер је он дужност своју према отаџбини тако извршио да ће се његово име у нашем народу са дивљењем и с поносом спомињати до вијека; а наш велики Пјесник рекао је:

Благо томе ко довијек живи,
Имао се рашта и родити!

Ц Е Р Е М О Н И Ј А Л

ПРИ ПОГРЕБУ

ВОЈВОДЕ ПЕТРА СТЕВ. ВУКОТИЋА

I. Смрт Покојникову огласило је велико манастирско звоно у поноћи између четвртка и петка — 16 и 17. јануара.

II. Државни Савјет, цијенећи велике Покојникове заслуге за Владичији Дом и Отаџбину, ријешао је, да се Покојник сахрами о државном трошку.

III. Тијело Покојниково изложено је народу на поклоњење у његовом дому данас — петак, цио дан и цијелу ноћ до суботе, 8 сати ујутро — 18. овог мјесеца.

IV. У суботу, 18. овог мјесеца у 7½ сати ујутро ко учествује при спроводу долази пред дом Покојников и заузима одређено мјесто.

Одјећа: потпуна парада с лентом и са коротом на машици.

V. У 8 сати ујутро тијело Покојниково занесе из његовог дома: с лијеве стране: Предсједник Државног Савјета, Министар Војни и Министар Иностраних Дјела; с десне стране: три члана куће Вукотића, и полажу га на топовски лафет.

VI. Чим се Покојниково тијело занесе звона звоне на свијема црквама; с Табље почиње почасна топовска палба од 19 метака; а по-тројена војска одaje прописане почаста.

VII. Спровод се креће овим редом:

- 1) Крст.
- 2) Вади свију мјесних школа с наставницима.
- 3) Војна музика.
- 4) Командант војске, која учествује при спроводу.
- 5) Поду-батерија артиљерије.
- 6) I и II чета батаљона стојеће војске.
- 7) Официри: носиоци Покојникових одличија.
- 8) Чираци.
- 9) Пјевачи.
- 10) Рипаде.
- 11) Свештенство.
- 12) Његово Високопреосвештенство Митрополит.
- 13) Тијело Покојниково, која с лијеве и с десне стране прате 12 подофицира.

Кордоне носе: с десне и с лијеве стране црногорски Великодостојници на намјену. С лијеве стране, при глави Покојниковој Управитељ спровода: Предсједник Држ. Савјета.

- 14) Његово Краљевско Височанство Господар.
- 15) Ађутанти Њ. Кр. Височанства Господара.
- 16) Својта Покојникова.
- 17) Дипломатска Кор.
- 18) Министар, Државни Савјетници и остали Великодостојници с госпођама.
- 19) Више и ниже грађанско и војничко чиновништво с госпођама — по рангу.
- 20) Предсједник општине цетињске с општинским представнишвом.
- 21) Народ.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 19 јануара.

Ми смо се преварили кад смо мислили, да ће се венецуелско питање ријешити мирно. „Бомбардирање тврђаве Сан-Карлоса, која брани улазак у Маракаибски залив — то је нова загонетка — вели петроградско „Н. Време“ — која чини још више непохватним цијели Њемачке у Венецуелском питању. Пошто је венецуелска влада овластила посланика С. А. Сједињених Држава, Бовема, да заступа интересе Венецуеле, изгледало је да се сукоб приближује мирном рјешењу. Претполагало се, последије доласка г. Бовема у Вашингтон ради преговора са представницима Њемачке и Инглеске, да ће се моћи сва спорна питања ријешити и без хапског међународног суда. Пошто се могло видјети из историјских нота преставника Њемачке и Инглеске, да ове двије државе претпостављају да се венецуелско питање ријеша без хапског суда, изгледало је, да су преговори са г. Бовемом најбољи исход из заплетеног положаја, у ком се налазило венецуелско питање. Нека су се чудили, за што Њемачка и Инглеска, представивши на преговоре, нијесу прекинуле блокаду венецуелских обала, али се то још могло растумачити жељом савезника да обезбједе своје интересе. Ипак убрзо њемачки ратни брод „Пантер“ покушава, да уљезе у Маракаибски залив али последије препуцавања са тврђавом Сан-Карлоса одустаје од своје намере. Берлинска официозна агенција „Волфа“ оповргла је лондонски телеграм „Рајтера“, који је тај факт саопштио, опажајући, да још није официјално потврђен бој код Сан-Карлоса, осим тога да „Пантер“ није покушавао да уљезе у Маракаибски залив, пошто је уљезао заграђен плачником. Из овога се јасно видјело, да њемачка влада не жели дати обавиљеног значаја покушају „Пантера“, и да би хтјела растумачити факт препуцавања неким неспоразумом. Али даља извјешта на Каракаса показују да је „Пантер“ забила хтио уљези у Маракаибски залив, него му је то забранила тврђава Сан-Карлоса, одкле су два метка погодила у „Пантер“ и учинила му знатне штете. Заповједник тврђаве, генерал Бело, одржавши прву побједу над Њемцима, постао је одма веома популарним међу својим савезаницима. Али није било суђено Венецуелцима да се дуго радују. Трећи дан њемачки адмирал са три брода: „Гавелом“, „Винетом“ и „Пантером“ примачао се тврђави и стаде је бомбардирају. По последњим вијестима тврђава је јако пострадала од тог бомбардирања. Интересан је већ сам факт бомбардирања, који се збио са свим изненада и без никаквог повода са стране Венецуеле. Може бити једном од последица бомбардирања тврђаве Сан-Карлоса одустајања Италије од заједничког дјеловања са Њемачком и Инглеском у Венецуели. Италијанско јавно миље и тако је већ било противно том учешћу, које није било неопходно са гледишта правилно схваћених интереса Италије. Сада пак, као што нам саопштава наш римски дописник, то расположење још јаче влада. Али је најважније за Њемачку оно силно убубење, које су произеле њене војне операције у С. А. Сједињених Државама. Наравно, ово убубење није изненада, и с тога је очекивано, да су њемачки државници довели њим и рачували, што је трудно разумјети. Да не тражи њемачка влада отворено мијешање Сјеверних Држава? Међутим, ако није бомбардирање Сан-Карлоса, то ће следећи

слични факт неизбежно довести до тога, да вашингтонска влада, под притиском јавног миљења, буде принуђена да забрани савезницима подвргавати бомбардирању мирне насељене венецуелске, које нијесу криве, што њихова влада довољно тачно не исплаћује државне дугове. Ако су прошла она времена, кад су се стављале у тамницу приватне особе за нетачно испуњавање вахтјева кредитора, то су одавна морали поћи у вјечност оружаним сукоби због новчаних рачуна.

Важно је и то што лондонска штампа осуђује ово њемачко поступање, које ће Инглеску унапријед опомињати, да буде обавривнија према њемачким тежњама.

Пашка „Политик“ вели: „Резултат, који ће Њемачка добити из венецуелске афере, најжалоснији је како у политичком тако и у војном погледу, а такођер и у хуманитарном. Углед Њемачке венецуелском експедицијом још је мање добио него ли оним прослављеним походом против Кинаја. Можда ће се Цар Вилхем опет брво окренути против Пољака.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 19 јануара.

(Светосавска ђачка забавна у „Зетском Дому“). — У понедељак у вече, 18. јануара, ђаци К. Ц. Велике Гимназије и Богословско-учитељске Школе приредили су свечану забаву са играчком.

Забави је благоволило присуствовати Њ. Кр. Височанство Њаз Господар и сва отијенија публика вароши Цетиња.

Програм забаве био је овај:

1. Дио: 1. Химна Црногораца — уз пратњу оркестра цјева ђачки хор. — 2. О важности просвјете и правцу васпитања код нас говори проф. Лазар Петровић. 3. „Светосавска химна“ — уз пратњу оркестра цјева ђачки хор. — 4. „На св. Саву“ од З. Ј. Ј. — декламује гимназиста Петар Драговић. — 5. „На Врачару“ од С. Лазића — декламује гимназиста Владимир Хајдуковић. — 6. „Overture „Don Juan“ Mozart, — свира оркестар. — 7. „Драпко из Млетака“ (с цјевањем уз гусле) одломак из „Г. Вијенца“ — прикажују ђаци Богосл. учит. школе. — 8. Overture „Norma“ Bellini, — свира оркестар. — 9. Мору од Н. И. — декламује Ј. Томашевић. — 10. „Крот“ од З. Ј. Ј. — декламује М. Љепана. — 11. „Има негде“ од З. Ј. — декламује Душан Вучинић. 12. Fantasia из ореге „Carpen“ Bizet, — свира оркестар. — 13. „Договор главара на Цетињу“ (с играњем у коду), одломак из „Г. Вијенца“ — прикажују ђаци Богосл. учитељске школе. — 14. „Intermezzo Russe“ Oertel, — свира оркестар. — 15. „За дом мили“ — цјева хор.

Све такве програма извршене су на особито задовољство присутних, тако, да одбраћу и аплаудирању није било краја.

Са задовољством биљежимо да је г. говорник с чашћу своју улогу извршио и опште одобравање заслужио.

Игранка је трајала до 2 сата по поноћи, кад су се присутни разишли кућама у најљепшем расположењу духа.

Што је ова забавна тако сјајно испала, има се највише захвалили приредничком одбору, састављеном између наставника поменуте школе, који су све своје старање приложили, да забавна што сјајнија испане, у чему су потпуно и успјели.

Оркестром и хором управљао је наш вриједни капелник, г. Ф. Вимер, који је и овога пута, као увијек, заслужио свако наше признање.

Д.

(Светосавска прослава). Цетињска мушка и женска основна школа и ове године прославила Св. Саву на врло свечан начин, а на име не само да је прослављало чинило је прије подне у мушкој основ. школи, већ и последије подне у Зетском Дому.

Прије подне се последије службе отишло с литијом од манастирске цркве до мушке осн. школе, гдје је Њ. Високопреосвештено Г. Митрополит Митрофан са свештенством осветио водичу. Потом је г. Радмир Кривокапић, учитељ држао говор — лијепо импровизацију у којој је изнео неколико рефлексија о значају рада Св. Саве за српски напредак у духовном погледу; за овим су се ређале лијепе декламације, које су изводили ученици-основ. школе и пјесме, које је врло складно цјевао дјечији хор.

Последије подне је као и лани — а по иницијативи начелнице орд. Маринског Ив-

3 на чета батаљона стојеће војске иде с десне и лијеве стране цјелокупног спровода, и

22) 4-та чета батаљона стојеће војске завршује спровод.

VIII Спровод се креће Катунском Улицом и зауставља се при изласку на Престонице, гдје се чини сходни помен.

IX. Мртвачку скрињу прате пут Чева: свештенство, војна музика, војска која је учествовала при спроводу, својта, државни представници: Предједник Државног Савјета, Министар Војни; и остали народ.

X. Спровод се зауставља на свијема мјестима, гдје буду изазили представници племена, да се поклоне тијелу Покојникова.

XI. Кад стигне Покојниково тијело на Чено, уноси се у његов дом, гдје ће бити изложено на поклоњење народу до нећеље у јутро 19. ов. мј.

XII. У нећељу 19. ов. мј. у 9½ сати ујутро спровод, у коме учествују и представници разних племена, креће се из дома Покојникова.

XIII. Тијело Покојниково, уз звоњење ајона и пуцњаву топова, уноси се у саборну цркву св. Николе; Његово Високопреосвештенство Митрополит са свештенством извршује опјело.

XIV. У присуству Његовог Краљ. Височанства Господара и многобројних представника свију земаљских племена Покојниково тијело, уз почасну палбу, полаже се у породичну гробницу.

Ма да је Војвода Петар Вукотић још прошле зиме био при коњу живота, и отада свеђер побољјевао, ипак је катастрофа наизглед наступила.

У уторак на Савин-дан се причестио, па у сриједу и у четвртак при бистрој свијести још је по мало говорио и филозофски последњи час очекивао, тако да смо мислили, да ће још који дан продужити. Кад у поноћ, између четвртка и петка, велико звоно манастирско огласи смрт Војводе Петра Вукотића.

У петак вас дан од горе гомилао се народ, мушко и женско, мало и велико, из мјеста и из околиних села, испред куће Покојникова, у којој је био изложен, и приступао да му се поклати. Последије подна почео је народ и из даљег долазити, а било га је већ доста дошло, особито Чевљана још од Савина-дјеви, тек се чуло да је Војвода Петар при коњу.

Исти дан је био штампан и раздијељен церемонијал, који на више доносимо, и по ком је јутрос извршен спровод на Цетињу.

Јучер већ од горе ошан народ који је и коњу долазио, особито из Ријечке, Зетске и Црмичке нахије, вршио је улцама, и слијевао се у Катунску улицу, на дно које се налази кућа Покојникова, пред којом се већ од 7 ура почела прикупљати војска, школе и остале корпорације, по церемонијалу.

Њ. Краљ. В. Господар дошао је са својом свитом у стан Покојникова. Одма за тим дошао је Његово Високопреосвештенство Митрополит са свештенством, пред којим су ђаци носили крст, литије, рипиде и чираке.

Тек је Покојниково тијело било изнесено из куће појачи су почели појати узвишено и дирљиво „Свјати Боже“ док се мртвачка скриња на топовски лафет намјестила, а војска је одавала војничке почести. Кад се спровод кренуо, стадоше звонити ова звона са цетињских цркава, са табље топовски метци отпочеше, и у исто доба војна музика тужну свирку, која се у спроводу измјењивала са хармоничним црковним појањем.

Спровод се величанствен отегао скоро цијелом Катунском улицом. Можемо рећи, да величанственијег и уреднијег спровода Цетиње још није видјело. А био је то и дирљив привор народне благодарности Миштво преставништва из оближњих нахија, и листом оближњи сељани, ступали су побожно гологлави, са шоптаницом запаљеном у руди. И сама је природа хтјела у ово доба године, кад су обично велики снегови и мећава, да допринесе величанству овога спровода, која је Црна Гора приредила најбољем преставнику старих Црногораца, који су је удржали и нама је у аманет предали.

У раздијељању о околна брда топовских метака, звоњења, свирке и црквеног складног цјевања, побожни и свечани спровод је тако напријед ступао до изван вароши, гдје се зауставио. Ту је Високопреосвештени Митрополит Г. Митрофан, окружен многобројним свештенством извршио кратки помен, па је тужни спровод даље наставио свој пут на Чено, гдје је у вечер стигао. У спроводу су даље пошл: неколико свештеника, сва војска, која је у спроводу на Цетињу учествовала, својта и много народа, са државним преставницима: г. Војводом Божом Петровићем и г. Војводом Илијом Пламенцем.

Њ. Кр. В. Господар и Високопреосвештени Г. Митрополит кренули су јутрос рано у колима пут Чева на опјело и погреб Покојникова.

Њ. Кр. В. Господар изговорно над гробом Покојниковим опроштају ријеч, коју на првом мјесту доносимо, и која ће ублажит жалост Црне Горе, а особито Катунана за овим својим и општим великим губитком.

Њ. Кр. В. Њагиња стигла је сиоћ из Рима на Ријеку, гдје Ју је дочекао Њ. Кр. В. Господар са г. Војводом Гавром Вукотићем и г. министром Ником Матановићем. Њ. Кр. Височанство остало је у Њесковцу да се одмори од далеког пута.

Јутрос нам је бечки „Кор. Биро“ доставио следаћу депешу:

РИМ. 19. јануара. — Краљ је наредио дворску короту услед смрти Вукотића. Дворски бал заказан за сјутра одложен је за 9/2.

ститута г-це *Софије Петровне Мертваго*, прослављање настављено у Зетском Дому. Ово се чинило једно ради ученика-ца основ. школе, који до сада нијесу имали прилике гледати светосавску прославу, пошто је овдашња основ. школа, у којој се јутром прослављање чини, тјескобна, да у соби за прослављање може присуствовати незначителан број гостију, за школеку дјецу нема мјеста, а друго да свечаност трајала цијелог дана и да би била што сјајнија. — У Зетском Дому је поновљен дјелимично програм декламовања и пјевања од прије подна, а при том г. *Б. Шпадијер*, упр. учитељ, извео је дјецу лијепоу поуку из живота и рада Св. Саве; дјеца су одиграли комад из ђачког живота „Шумски излет“ од *Дар. Неранчић-Брашмановић*. Ученици и ученице су комад одиграли на опште задовољство присутних и управо у многим сценама приказивали су се као извјешбани артисти, ашта највиша васлуга припада г-ци *Милеви Тодосићевој*, која је дјецу за играње припремала, а она је истом спрема дјечији хор у пјесмама за ову прославу. Овом су приликом дјеци приказиване чаробним фењером слике из српског живота и жива слика „Дјед и унук“ по *Змајевој* пјесми „Узо деда.“ — Имићу комада је свирао војни оркестар и раздјавани су дјеци лијеви дарови, које им је спремила г-ца *Софија Петровна Мертваго* уз прилагођену. Општинске Управе, а шта им припада особита захвалност.

На овој су забави у Зетском Дому осим школске дјеце и наставника им били државни великодостојници и неке личности из мјеста, које имају везе са овом школом, а 12 ов. мј. када је држава генерална проба ове забаве биле су присутне ученице ове Маринеског Института с наставничким персоналом и родитељи ђачника-ца стар. разр. основ. школе.

Уопште може се рећи да је основна школа оваквим прослављањем своје славе васлужила опште признање нашег грађанства.

(За Високе Дечане). Дечански калуђер, који је био пошао по Црној Гори у прошлу, као што смо то у своје вријеме јавили, свршио је појерени му посао са лијежим успјехом. Као што нам је он сам казао прилови предаје 10.000 круна, а с друге стране чујемо да допиру и 15.000, али су прилови нећини у економским провадим, које је појерио поузданим људима, да распродају па да новчанишпој Митрополији пошалу. На сваки начин, овај одзив нашега народа, у овој неродној години, лијеп је доказ његовог живог осјећања како религиозног тако и националног према Високим Дечанима. На жалост нашу, опет нам је стигла вијест о поволјним вудумима арнаутским у Дечанима. Када је једном остати на миру ово тако драгоцјено светилиште свију Срба!

— Пишу нам из Брчела:

Назад неколико дана преминуо је у „Шаму“ *Томо Ивов Роловић*; покојник је рођен у јуначкој кући *Роловића* у Брчели. Вођен примјером својих старих у раној младости почео је у бојенима ићи. — Јунаштво показивао под Острог, ње је двије главе непријатељске одсјекао и јуришом на непријатељски шанец у „Донцу“ ње се у оскудици праха и олова камењем борише — истакао се је и показао достојним шљедбеником својих старих.

Њ. Кр. Височаство Књаз Господар одликовао га је за јунаштво „Борћевским крстом“.

У неђељу 5 Јануара пред саборном Горњобрческом црквом „св. Тома“ држано му је жаловање. Свијет се велики окупно бијаше да сузама жалосницама ороси црно писмо за смрт покојника, и тим у неколико ублажи жалосну браћу покојникову. Пред окупљеним народом г. учитељ *А. Јовановић* држао је дирљиви говор истакнувши покојника и као јунака и поштељака и човјека пуна врлина, које човјека красе; г. уч. Поповић је од стране ожаљаштене браће захвалио присутном скупу на лично учашће у њиховој жалости и прочитао писмено учашће г. војводе *Маша Ђуровића*, који покојнику истиче јунаштва и прегалаштва у ратно вријеме, и жали што кости не остани у својој земљи, аа коју се јуначки борио.

— Мир праху његову — и лака му прна земља. *Ј. — Б.*

— Пишу нам из Подгорице:

У четвртак, 2 овог мјесеца *) прене сено је овдје из Трста мртво тијело младог и одличног нашег земљака покојног *Крста Марковића*, сина угледног подгоричког грађанина г. *Василија Марковића*, трговца. Покојни је Крсто испустио своју племениту душу у Трсту 28 прошлог мјесеца приликом несретне операције, која је над њим чинена. У покојног Крсту нагувала је наша привреда одличног будућег

*) Слутајно задовољено за број пред овјем.

привредника, наша држава интелегантног и корисног држављанина, аавицај му свет милог и одличног земљака, а што је већ у њему изгубила аласретна му породица са јадним му оцем на чему то се не може ријечима исказати.

Покојни је Крсто свршио основ. школу у свом родном мјесту у Подгорици исто ту наставио средњошколско образовање, јер отац му не могавши се на дуже вријеме растајати са својим сином, а при том будући имућан, узео је професора да му сина код куће учи. Кад је завршио гимназиско образовање и перфектно научио њемачки и талијански језик, млади *Марковић* поче се стручно образовати истом у Подгорици: Оа је писмено добијао лекције из Беча од одличног професора на тамошњој трговачкој академији и од истих професора био је писмено слипанав преко цијеле године, а свршетком свих разреда ишао је на страну те полагао јавне испите. Добивши тако одлично опште и стручно образовање. Покојни Крсто оде у Трст гдје се прими агент једне немо солидне трговачке куће, како би се припремио за одлична трговца. И тек што бијаше довршио своју практичну спрему и када се спремаше да пропутује Јевропу, те да се упозна са бољим трговачким кућама и да своје знање увећа отрже га овака смрт и пвијету живота му.

Покојног *Марковића* жали ко чује за њега, али ко га и мало познаје тугује за њим као за родом рођеним ма му и ништа не био. Ко је познавао његову спрему, његову напредност, његову мисао не може да не сматра његову смрт као неку општу недаћу. Идеал му је био да унаприједи нашу трговину и да се заложу за наш економни напредак уште. Потрудив се да добије спрему, једног одличног модерног трговца мишљаше рескирати у сав добри иметак овог оца само да користи нашем трговачком и економном напретку. Наши ситнији трговци бољаху га на срце те их мишљаше он сам еманциповати од алае-нашлука страних трговаца подигнув на више мјеста депозите трговачког еспаца, који би наши трговци чинили на отплату и са неванатним процентом. Како ли пак мишљаше овај пренапредни млади о поправци економног стања у овом завичају не може знати само онај, који је с њим мала више општио. Нема се ријечи којима се може одпрати губитак који је учинен смрћу *Крста Марковића*; заиста се према оној народној вијести да тај идеални ђетић није за овај свијет, већ за свијет идеалисања тамо код Бога, који нека помиљује мајану душу непрежаљеног нашег земљака, а уцвијелим родитељима и родбини нек да утјеже у овој несрећи, која је заиста велика — превелика!!!

W.

(За оне који путују у Америку).

Пишу нам из Тријешћа:

Молимо вас уврстите ово неколико редака у ваш цијењени лист ради за у будуће путовања Црногораца у Америку. Као путници за Америку дођемо у Тријешће, у Мила Станишића и ашпитамо путне карте француском линијом до у Мексику. Он нас поведе у агенцију *Пирела* и кажу на цијену по фр. 220. — Останемо као забринути. Могуће нам није јер немамо те новце; поведе нас у другу агенцију код *Колевара*, и ту нам се отпусти од цијене по фр. 2. — Ми видимо да око нас иду пандури те нас чувају да нам неби ко што доказао.

Г. Лазар Јовановић — Црногорац, чиновник велике овлашћене агенције *Винченца Лебана* у Тријешћу (*Via Stazione М 2.*) поведе нас у ту агенцију из које будемо упућени законитом цијеном на сваку особу по фр. 36. — Мање од другјих агенција са француском линијом.

За то јављамо у нашу домовину да по данас неби који био преварен да дође дође код *Станишића* и *Колевара* јер ће бити преварен и оглобљен преко закона од 20—40 фиор. Сваки нека тражи реченог *Јовановића* и агенцију ако мисли у реду путовања. Сиromаси смо, у Америку одосмо, жалили небисмо за у корист овога истинитаго доказа и наше славе домовине потрошати фр. 50. — али немамо. За које препоручамо вам уреднице да ви ово неколико редака уврстите како знате.

Са поштовањем

Мило Голубов Живковић, *Стеван Булајић*, *Триво Вујачић*, *Ђуро Вујачић* са друштом. (Вријеме). Од нове године последије јужног и кишљивог времена, све траје ли јепо, али студено до — 7° Р. изјутра и с вечера.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ПЕТРОГРАД, 12 јануара — Њемачки Престолонаследник са руским отпутовао је у Новгород.

— Цар Никола телеграфом је Лубету, да шље 25000 фрањака бретонским рибарима у знак својих симпатија према пријатељском и савезничком народу. Лубет је одговорио Цару живом искреном захвалношћу.

НОВГОРОД, 12 јануара. — Пошто је њемачки Престолонаследник посетио касарну, био је ручак, на ком је заповједник пука наводравио његовом шефу Цару *Вилхелму*, а високи гост је наводравио Цару руском, наравивши пуку најбоље жеље Цара *Вилхелма*. Послије ердочног повдара са Великим Књазом Наследником, њемачки Престолонаследник отпутовао је у Њемачку.

МАРАКАЈБО, 13 јан. — Њемци су напустили бомбардирање Сан-Карлоса. „Пантер“ је уљегао у залив.

ЦАРИГРАД, 12 јан. — Одосио проласка руских ратних бродова кроз Босфор, констатира се, да је први прошао 14/1, други 25/1, трећи кренуо је са острва Зее, а четврти из Пиреа 26/1, и брзо ће и они пр-ћи.

БЕЧ, 15 јан. — Влада је поднијела у рајсрату пројект закона о компромису царинском и трговинском са Угарском.

БЕЧ, 16 јан. — Министар народне обране оправргава у рајхстагу вијест односно припрема за мобилизацију, за коју у овом часу нема никаквог повода. Ипак опажа да је наоружавање најбоља гаранција против ратних компликација.

ПАРИЗ, 16 јан. — Жута књига сврху македонске ствари има 25 комада од 28/2 1902 до 3/1 1903, из којих се види живо заузимање Француске за ствар Македонску у руском правцу.

ПАРИЗ, 17 јан. — Иностранни буџет усвојен је у цјелини. У току расправе *Денис Кошен* изразио је незадовољство, што влада уступа пропаганди православној у Сирији на штету католика. Делкасе је одговорио, да је понашање Русије искрено и лојално, и не тежи ви најмање да општети интересе Француске, своје савезнице. Живо аплаудирање.

ЦАРИГРАД, 18 јан. — У Ресњи вилајету битолском ухваћен је писмоноша македонског комитета, који је носио окружнице. Услед тога су многи поватварани. Васељински Патријарх управио је македонским Митрополитима писмо, препоручујући им, да набегавају све унутрашње распре.

ЦАРИГРАД, 19 јан. — Порта је продужила Грчкој још два мјесеца рока до примјене диференцијалне царинске тарифе против Грчке.

О Б Ј А В А.

Главна Управа Књ. Пошта и Телеграфа даје на знање:

На основу специјалних угодаба закључених, у Бечу 22 децембра п. н. 1902 год. и ратифицираних од дотичних влада, између Црне Горе, Аустрије, и Угарске, почињући од 1. Фебруара п. н. 1903 год., уста новљена је, у саобраћају између уговарајућих земља, а по међународној поштанској конвенцији закљученој у Вашингтону 1897 год. — Служба поштанских пакета (*Colia postale*) до 5 кг. тежине, са или без овначене вредности и оптерећене у даном случају са доплатом; а такође и размијена писама и кутија са овначеном вредношћу (*Lettres et boites avec valeur déclarée*).

Број 262

Цетиње, 18/31 Јануара 1903.

Главна Управа
Пошта и Телеграфа.

О Б Ј А В А.

Главна Управа Књ. Цр. Пошта и Телеграфа даје на знање: да ће се — од 1 Фебруара п. н. ове год. па у будуће неизмијењиво код свију Књ. Пошта, при уплатама и исплатама упутничких сума — примати и издавати наполе н (20 frcs.) по курсу од 19 крува и 04 хелера.

Број 263

Цетиње, 18/31 Јануара 1903.

Главна Управа
Пошта и Телеграфа.

Јавна благодарност.

Приликом смрти нигда незаборављенога нашега Оца, односно дједа

Ђура Бана,

који се у 92-ој години свога живота, а св тајном Причећња снабдјевен, 8. текућег пресели у вјечност, за особиту дужност сматрамо најсрдачније благодарити свој оној, како из Црне Горе — тако и Приморја многобројној Господи, који нам у овој нашој великој жалости: било лично, писмено или телеграфично, своја саучећња изјавити изволише и тијем нам за доста жалост ублажише.

Свесрдно такође наособ захваљујемо свима пречасним Грбљским свепшеницима, који над нашим драгим покојником свечано опијело извршише и до хладног га гроба допратише.

Особита захвалност пак нека је мјесноме пароху и учитељу: првоме, што се са милим нашим покојником дирљивим говором опростио; а другоме, што је са школском дјецом увеличао спровод.

Од свег срца и душе такође благодаримо и свима нашим пријатељима, кумовима, сусједима и племеницима који с нама заједно ову жалост подијелише.

У Грбљу, 12 Јануара 1903.

О жалошћени:

синови: *М. Митрофан* и *Лазо Бан*; унук: поп *Јован* са осталом родбином.

Р. 160 Бр. 7 1—1

Тужна вијест из Шама да је преминуо наш брат

ТОМО ИВОВ РОЛОВИЋ

покосила нас је и неможемо пропусти да овом приликом не изјавимо особиту благодарност г. бригадиру Војводи *Машу Ђуровићу* на писменом саучећћу у жалости; капетану *Стевану Ђоновићу* са браћом *Брчелићима*, који на жаловање стиглоше у оноликом броју. Хвала официру *Николу Петрову* с Душљанима; хвала *Љуботићанима*, *Подгоранима* и *Сотонићанима*, који на жаловање дођоше и од срца покојника ожалише.

Хвала свештеницима г. г. *Николи Јовановићу* и *Јовану Јовачевићу*, који заупокојени спомен одржаше. Особита хвала г. учитељу *Андреји Јовановићу* на држаном дирљивом говору.

Горње Брчело, 10 Јануара 1903.

О жалошћени:

сфицир *Мило* и *Милош Роловић* са осталом родбином.

Р. 106 Бр. 8 1—1